

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань свободи слова

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-95-23

**Голові Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
Герасим'юк О.В.**

Шановна Ольго Володимирівно!

16 лютого 2022 року відбулося засідання Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (далі – Комітет), на якому розглядалося питання про призначення Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада) позапланових перевірок шістьом загальнонаціональним телеканалам – «Україна», «5 канал», «Прямий», «Україна 24», «Еспресо», «4 канал».

Позапланові перевірки були призначені Національною радою через ймовірне порушення загальнонаціональними мовниками абз. 2 ч. 2 ст. 6 та п. а) ч.1 ст. 59 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», внаслідок демонстрації документів, зокрема листа від 22.06.2020р. №222/2Р/2-773 ЦТ та звіту начальника спеціалізованого резерву ГУР МО України полковника Юрія Семенюка про проведення спеціального заходу «Авеню» від 04.08.2020р. (далі – Документи).

Для всебічного розгляду вказаного питання, на засідання Комітету були запрошені усі зацікавлені сторони.

Представники загальнонаціональних мовників – «Україна», «5 канал», «Прямий», «Україна 24», «Еспресо», «4 канал» під час слухання повідомили:

- першоджерелом інформації стосовно Документів стала публікація на сторінці Яніни Соколової в соціальних мережах зображень документів стосовно спецоперації «Авеню», також відомою як «Вагнергейт», та звернень зазначеної громадської діячки стосовно спецоперації та Документів. Публікації на сторінці у фейсбуці є доступною і сьогодні;

- на момент повідомлення загальнонаціональними каналами власних журналістських розслідувань, виток Документів вже відбувся і вони були у вільному доступі у мережі Інтернет;

- з огляду на актуальність теми Вагнергейту та пошуку відповідей на резонансні питання, загальнонаціональними мовниками, на виконання завдань, покладених на ЗМІ громадянським суспільством, поширювалась інформація на згадану тему;

- до телеканалів не надходило звернень від Міністерства культури та інформаційної політики, згідно до покладених обов'язків за ст.31 Закону України «Про державну таємницю» або судових рішень щодо накладення заборони на поширення інформації, згідно до ст.24 Закону України «Про інформацію»;

- за повідомленням речниці Державного бюро розслідувань Ольги Чиканової відкрито кримінальне провадження для перевірки автентичності Документів, а також встановлення військовослужбовців, що мали доступ до Документів та можуть бути причетними до їх витоку;

- станом на сьогодні Документи є доступними на різних ресурсах в мережі Інтернет.

З огляду ситуації, що склалася навколо мовників, для забезпечення балансу інтересів держави України та свободи діяльності ЗМІ, як запоруки демократичного розвитку, в межах предмету відання Комітету, а також прав і обов'язків, покладених на Комітет Конституцією України, Закону України «Про комітети Верховної ради України», Закону України «Про регламент Верховної Ради України», звертаємо увагу Національної ради на наступне правове регулювання.

Відповідно до:

Ст. 3 Закону України «Про державну таємницю»:

«Дія цього Закону поширюється на органи законодавчої, виконавчої та судової влади, органи прокуратури України, інші державні органи, в тому числі територіальні органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, утворені як відокремлені підрозділи центрального органу виконавчої влади без статусу юридичної особи, Верховну Раду Автономної Республіки Крим, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації усіх форм власності, об'єднання громадян (далі - державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації), що провадять діяльність, пов'язану з державною таємницею, громадян України, іноземців та осіб без громадянства, яким у встановленому порядку наданий доступ до державної таємниці»;

Ст. 21 Закону України «Про інформацію»:

«Інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація.

Конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом»;

Ст. 22 Закону України «Про інформацію»:

«Масова інформація - інформація, що поширюється з метою її доведення до необмеженого кола осіб».

Таким чином, обов'язок збереження державної таємниці покладається на визначене Законом України «Про державну таємницю» коло відповідних осіб, що володіють такою інформацією або отримали до неї доступ у визначеному цим Законом порядку.

Разом з тим, коли інформація вже є відкритою для широкого загалу і будь-яка особа має можливості доступу до неї, то вказана інформація не відповідає критеріям конфіденційності (ч.2 ст.21 Закону України «Про інформацію»).

Практика Європейського суду з прав людини у справі «Гурлану проти Румунії» (*Gîrleanu v. Romania*, № 50376/09) від 26 червня 2018 року демонструє аналогічний підхід, зокрема у рішенні вказано: «У Резолюції ПАРЄ 1551(2007) наголошується, що законний інтерес держави в захисті в захисті таємної інформації не повинен стати приводом для надмірного обмеження свободи слова та інформації зокрема. Крім того, Парламентська Асамблея в Резолюції посилається на вже класичну справу *Spycatcher*, де ЄСПЛ визнав непропорційною заборону публікації статей в Сполученому Королівстві про зміст книги, яка нібито містила секретну інформацію, будучи легко доступною за кордоном (§ 43).

Також, у Декларації про захист та підтримку журналістів-розслідувачів Комітету Міністрів РЄ від 26 вересня 2007 року зазначається про важливість роботи журналістів-розслідувачів, які беруть участь у точних, глибоких та критичних репортажах з питань, що становлять особливий суспільний інтерес, що здійснюється шляхом тривалих і складних досліджень, збору, перевірки та аналізу інформації, перевірки даних тощо (§44). У рішенні *Claude Reyers et al. v. Chile* Міжамериканського суду з прав людини було зазначено, що «розкриття інформації, що знаходиться у володінні державної влади, повинно відігравати важливу роль в демократичному суспільстві, оскільки це дозволяє громадськості контролювати дії уряду, який уповноважений захищати інтереси громадян» (§45)».

З огляду на вищезазначене, члени Комітету, згідно протоколу № 60, керуючись пунктом 9 частини першої статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», прийняли рішення звернутись до Вас з проханням

діяти в межах національного законодавства та міжнародної практики при винесенні рішень за результатами перевірок загальнонаціональних мовників задля дотримання прав і свобод, в тому числі, що стосуються свободи вираження думок, а також забезпечення стабільного розвитку демократії у державі.

Про результати розгляду просимо повідомити Комітет у строки, передбачені чинним законодавством України.

З повагою

Голова Комітету

Нестор ШУФРИЧ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Шуфрич Нестор Іванович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000012DA28000DA9D00
Дійсний до: 06.01.2024 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-29/12-2022/53035 від 23.02.2022

847163

